

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

**Fiscale Zaken
Directe Belastingen en
Toeslagen**

Persoonsgegevens

nota

Rapport onderzoek informatiebeschikking

Datum

29 januari 2024

Notanummer

2024-0000082544

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief TK
2. Onderzoeksrapport Informatiebeschikking

Aanleiding

Bijgevoegd vindt u het aan de Tweede Kamer aan te bieden rapport van het onderzoek naar de informatiebeschikking, alsmede de daarbij behorende aanbiedingsbrief.

Beslispunten

1. Gaat u akkoord met het verzenden van het rapport aan de Tweede Kamer en de kabinetsreactie daarop? Zo ja, dan wordt u verzocht de aanbiedingsbrief te ondertekenen.
2. Gaat u akkoord met openbaarmaking van de nu voorliggende beslisnota conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's?

01-02-24

ja

ja

Kernpunten

- Universiteit Leiden heeft in opdracht van DGFZ een onderzoek verricht naar de knelpunten in de informatiebeschikkingsprocedure. Dit is een vervolg op het onderzoek uit 2016. Gezien de maatschappelijke ontwikkelingen sindsdien, en omdat onduidelijk is of de in 2016 geconstateerde knelpunten thans nog leven, is eerder de beslissing genomen om een vervolgonderzoek te doen.
- In het rapport worden ambtenaren, adviseurs/gemachtigden en rechters die veel met informatiebeschikkingen te maken hebben, geïnterviewd. Op basis van die interviews wordt geconcludeerd dat de knelpunten die voortkwamen uit de evaluatie van 2016 nog steeds bestaan, maar op onderdelen meer zijn gaan knellen. Er is één nieuw knelpunt geconstateerd. Tegelijkertijd is het aantal procedures de laatste jaren sterk afgenomen.
- Het voornaamste knelpunt dat uit de evaluatie van 2016 naar voren kwam was de lange doorlooptijd van informatiebeschikkingsprocedures. Hieraan ligt ten grondslag dat er opeenvolgend kan worden geprocedeerd over de informatiebeschikking en de belastingaanslag. Hierdoor blijft lange tijd onzekerheid bestaan over de fiscale positie van de belanghebbende. Uit dit onderzoek blijkt dat dit knelpunt nog steeds bestaat. Uit de kengetallen lijkt de conclusie te kunnen worden getrokken dat er minder bezwaar- en beroepsprocedures over de informatiebeschikking worden gevoerd, maar dat de doorlooptijd van deze procedures aanzienlijk is toegenomen. Een oorzaak hiervan zou kunnen zijn dat de doorlooptijd binnen de gehele belastingrechtspraak is toegenomen.
- Andere al in 2016 gesignaleerde knelpunten die nog steeds bestaan, zijn het (gedeeltelijk) disfunctioneren van de informatiebeschikking bij

administratieplichtigen, het disfunctioneren van de kostenvergoedingsbeschikking en de samenloop met de (civiele) dwangsomprocedure. Als nieuw knelpunt wordt genoemd dat rechtzoekenden het belang van de informatiebeschikking niet altijd overzien.

- Als oplossingsrichtingen zijn door de geïnterviewden onder andere genoemd het overslaan van een feitenrechter, het inrichten van een gespecialiseerde (landelijke) informatiebeschikkingskamer bij rechtbanken en/of gerechtshoven, en een duidelijk format voor de informatiebeschikking. Deze hoofdrichtingen, en andere in het rapport genoemde of eventueel aanvullende oplossingsrichtingen zullen nu nader worden onderzocht.
- Gelet op de demissionaire status van het kabinet adviseren wij u in de aanbiedingsbrief geen beleidsbeslissingen aan te kondigen, maar voor te stellen dat ambtelijk een aantal van de oplossingsrichtingen nader wordt onderzocht en vervolgstappen worden voorbereid om eventuele wetwijzigingen mee te laten lopen met de Fiscale Verzamelwet 2026, zoals het voorbereiden van wetgeving en het opstarten van een internetconsultatie. Er wordt op korte termijn bekeken wat kan worden gedaan om ervoor te zorgen dat rechtzoekenden het belang van de informatiebeschikking beter kunnen overzien. Voor het zomerreces wordt u geïnformeerd over de stand van zaken.

Toelichting

- Op 1 juli 2011 is de Wet Dezentjé in werking getreden, waarmee de informatiebeschikking in het leven is geroepen. Het doel van die wet was dat belastingplichtigen zich via een directe, effectieve rechtsingang zouden kunnen beschermen tegen onrechtmatige of disproportionele verzoeken van de inspecteur met betrekking tot de informatie- en administratieplicht.
- In 2016 heeft een evaluatie plaatsgevonden van de Wet Dezentjé.
- In 2018 heeft uw ambtsvoorganger Snel een drietal oplossingsrichtingen aangedragen: (i) de informatiebeschikkingsprocedure verkorten door het schrappen van één feitelijke beroepsinstantie, (ii) beperking van de rechtsstrijd in de informatiebeschikkingsprocedure (de rechtmatigheid van de omkering en verzwaring van de bewijslast zou daardoor alleen in de procedure tegen de aanslag ter discussie kunnen worden gesteld), en (iii) de administratie- en bewaarplicht niet langer onder het bereik van de informatiebeschikking laten vallen.
- Wegens capaciteitsredenen en prioritering is het aanvankelijk beoogde wetstraject niet gehaald. In de aanbiedingsbrief van het pakket Belastingplan 2023 heeft u de Kamer bericht dat mede in het licht van de maatschappelijke ontwikkelingen het inmiddels gedateerde evaluatierapport uit 2016 voor u onvoldoende basis vormde om de informatiebeschikkingsprocedure op dat moment te wijzigen en kondigde u het nu voorliggende onderzoek aan.
- Aan dit verzoek is gevolg gegeven door het verrichten van een kwantitatief en kwalitatief onderzoek door Universiteit Leiden. Er zijn onder meer interviews afgenomen met fiscaal deskundigen van de Belastingdienst, uit de fiscale adviespraktijk, advocatuur en de rechterlijke macht. Het rapport van dit onderzoek vindt u in de bijlage.

Communicatie

Uw woordvoerders zijn betrokken bij de Kabinetsreactie en bereiden reactieve communicatie voor.

Politiek/bestuurlijke context

In 2016 is de Wet Dezentjé geëvalueerd. Staatssecretaris Snel heeft daarna oplossingsrichtingen aangekondigd.¹ Aan de Tweede Kamer is toegezegd in de loop van 2020 een internetconsultatie te starten met het oog op aanbieding van een wetsvoorstel in 2021.² In de aanbiedingsbrief van het pakket Belastingplan 2023 is een nieuw onderzoek naar de werking van de informatiebeschikking aangekondigd, omdat het inmiddels gedateerde onderzoeksrapport uit 2016 onvoldoende basis vormde om de informatiebeschikkingsprocedure op dat moment te wijzigen, en fiscale rechtsbescherming de politieke aandacht heeft.³ In de brief over de Fiscale beleids- en uitvoeringsagenda van 8 mei 2023 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de start van het onderzoek.⁴

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

¹ Kamerstukken II 2016/17, 33 772, nr. 3.

² Kamerstukken II 2018/19, 32 140, nr. 51, p.7.

³ Kamerstukken II 2022/23, 36 202, nr. 6, p. 15-16.

⁴ Kamerstukken II 2022/23, 32 140, nr. 154, p. 21.